S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas? t?hsilin keyfiyy?t göst?ricil?rini yax??la?d?r?r

Ölk?mizd? t?hsilin inki?af? h?r zaman diqq?td? saxlan?lan m?s?l?l?rd?n biri olub. Bu, ilk növb?d? büdc?d?n ayr?lan v?saitin h?cmind? özünü göst?rib. Bel? ki, t?hsil ayr?lan v?saitin m?bl??in? gör? ?sas ç?kiy? sahib olub. Üst?lik, ayr?lan x?rcl?rin miqdar? ölk?d?ki ümumi iqtisadi inki?afa paralel ??kild? art?r?l?r.

Ancaq v?sait heç d? h?mi?? h?lledici faktor say?lm?r. Odur ki, Az?rbaycan hökum?ti t?hsilin inki?af?na sad?c? v?sait qoymaqla nail olma?a çal??m?r. Bunun üçün t?hsilin m?zmunundan ba?layaraq kadr potensial?na q?d?r bütün istiqam?tl?rd? islahatlar apar?l?r, t?hsilin bütün pill?l?rind? yenilikl?r edilir. B?s, bu inki?af?n kökünd? n? dayan?r?

Qeyd etm?liyik ki, realla?d?r?lmaqda olan v? art?q n?tic?l?rini görm?y? ba?lad???m?z yenilikl?rin x?rit?si 5 il ?vv?l ç?kilib. Son 5 ild? h?yata keçiril?n bütün i?l?r h?min plan üzr? gedib. G?lin gör?k t?hsilin inki?af?n?n yol x?rit?si n?d?n ibar?dir?

“Az?rbaycan Respublikas?nda t?hsilin inki?af? üzr? Dövl?t Strategiyas?” adlanan bu s?n?d keyfiyy?t n?tic?l?ri v? ??hat?liliyin? gör? dünya ölk?l?ri s?ras?nda apar?c? mövqe tutan, s?ri?t?li mü?llim v? t?hsil menecerl?rin?, qabaqc?l texnologiyalara ?saslanan infrastruktura malik t?hsil sisteminin yarad?lmas? üçün be? strateji istiqam?td? geni?miqyasl? t?dbirl?ri n?z?rd? tutur. Strateji xarakter da??yan h?min istiqam?tl?r? n?z?r yetir?k:

1. S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas?.

2. T?hsilalanlar?n f?rdi xüsusiyy?tl?rini n?z?r? alan innovativ t?lim metodlar? v? texnologiyalar? vasit?sil? t?hsilin m?zmununun s?m?r?li m?nims?nilm?sini t?min ed?n yüks?k nüfuzlu t?hsilver?nin formala?d?r?lmas?.

3. N?tic?l?r? gör? cavabdeh, ??ffaf v? s?m?r?li t?nziml?m? mexanizml?rin? malik, dövl?t-ictimai xarakterli v? dövl?t-biznes partnyorlu?una ?saslanan t?hsild? yeni idar?etm? sisteminin formala?d?r?lmas?.

4. Müasir t?l?bl?r? cavab ver?n v? ömür boyu t?hsili t?min ed?n t?hsil infrastrukturunun yarad?lmas?.

5. T?hsilin dayan?ql? v? müxt?lif m?nb?l?rd?n istifad? olunmaqla yeni maliyy?l??dirm? mexanizminin yarad?lmas?.

S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil

Birinci strateji istiqam?t s?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyy?työnlü t?hsil m?zmununun yarad?lmas?na yön?lib. T?hsilin m?kt?b?q?d?r, ümumi, ilk pe??-ixtisas, orta ixtisas v? ali olmaqla, bütün pill?l?ri üzr? kurikulumlar?n inki?af? kimi vacib h?d?fi ?hat? edir. Bu istiqam?td? n?tic?l?r is? göz qaba??ndad?r. Bel? ki, 5 ild? t?hsilin keyfiyy?tind? ?h?miyy?tli d?yi?iklik mü?ahid? olunub.

Üst?lik, t?qdim olunan hesabat t?hsil sistemin? daxil olmayan, k?nar qurumlar?n apard??? qiym?tl?ndirm?l?r? ?saslan?b. T?hsild? keyfiyy?tin yüks?ldiyini göst?r?n r?q?ml?r Dövl?t ?mtahan M?rk?zinin, o cüml?d?n beyn?lxalq qiym?tl?ndirm? t??kilatlar?n?n qiym?tl?ndirm?sinin n?tic?sind? ortaya ç?x?b.

Burax?l?? imtahanlar?n?n keyfiyy?t göst?ricil?rind? sabit müsb?t dinamika

M?s?l?n, ümumi t?hsil mü?ssis?l?rind? burax?l?? imtahanlar?n?n keyfiyy?t göst?ricil?rind? sabit müsb?t dinamika davam edib. Bel? ki, 2012-ci ill? müqayis?d? bütün imtahan f?nl?rind?n müsb?t qiym?t alm?? IX sinif m?zunlar?n?n say? 50.2 faizd?n 2018-ci ild? 67.1 faiz?d?k art?b, imtahan n?tic?l?ri 17 faiz yüks?lib. XI sinif m?zunlar?n?n burax?l?? imtahanlar?nda h?r üç f?nd?n müvafiq qiym?t alanlar?n ç?kisi 2017-ci ild? 2015-ci il? nisb?t?n 2 faiz artaraq 65.2 faiz olub.

Davaml? müsb?t dinamikan?n ölk? ?razisind?ki ?ks?r m?kt?bl?rd? mü?ahid? edildiyini vur?ulayan t?hsil naziri Ceyhun Bayramov bu il keçiril?n ali m?kt?bl?r? q?bul imtahanlar?n?n n?tic?l?rini “bird?n-bir? qeyd? al?nan s?çray?? deyil, 5 ildir ged?n trendin davam?” hesab edir: “Burada biz h?m k?miyy?t, h?m d? keyfiyy?t yüks?li?ind?n dan??a bilirik. M?s?l?n, 41 min? yax?n m?zun ali t?hsil mü?ssis?l?rinin t?l?b?si ad?n? qazan?blar. Öt?n ill? müqayis?d? 400 baldan yuxar? n?tic? göst?r?nl?rin say? 2000 n?f?r, y?ni 13.7 faiz, 500-d?n yuxar? toplayanlar?n say? 1400 n?f?r, y?ni 18.7 faiz, 600 baldan yuxar? n?tic? göst?r?nl?rn 700 n?f?r, y?ni 26.5 faiz, 700 bala q?d?r toplayanlar?n say? is? 2 d?f?y? yax?n, y?ni 81.3 faiz art?b”.

Olimpiadalar - qalibl?rin taleyi d?yi?di

T?hsilin keyfiyy?ti il? ba?l? növb?ti indikator beyn?lxalq olimpiadalard?r. Müxt?lif beyn?lxalq olimpiadalara qat?lan az?rbaycanl? ?agirdl?r oradan ?libo? qay?tmay?blar. 2013-2017-ci ill?r ?rzind? dünya f?nn olimpiadalar?nda göst?ricil?rimiz davaml? olaraq art?b. Keç?n il uzun fasil?d?n sonra ilk d?f? olaraq bir az?rbaycanl? ?agirdimiz beyn?lxalq kimya olimpiadas?nda q?z?l medal ?ld? edib.

Ümumiyy?tl?, 2013-2018-ci ill?rd? m?kt?blil?rimiz beyn?lxalq f?nn olimpiadalar?nda 3 q?z?l, 24 gümü? v? 90 bürünc medal olmaqla, 117 medal qazan?blar.

Son 5 ild? beyn?lxalq olimpiadalarda ?agirdl?rimizin n?tic?l?ri, Respublika f?nn olimpiadalar?nda f?all?qlar?, bu bilik yar??lar?ndak? n?tic?l?rini ali m?kt?bl?r? q?bul imtahanlar?nda da t?sdiql?m?l?ri “T?hsil haqq?nda” Qanuna d?yi?ikliyi z?rur?t? çevirib. H?min d?yi?iklikl?r? ?sas?n, beyn?lxalq olimpiada qalibl?rinin ist?nil?n ixtisas, Respublika f?nn olimpiadalar? qalibl?rinin müvafiq ixtisas üzr? müsabiq?d?nk?nar ali m?kt?bl?r? q?bulu n?z?rd? tutulub.

“T?hsil haqq?nda” qanuna edil?n d?yi?ikliy? ?sas?n, beyn?lxalq v? respublika f?nn olimpiadalar?nda yer tutan ?agirdl?r ali m?kt?bl?r? müsabiq?d?nk?nar q?bul imkanlar?n?n verilm?si t?hsil ictimaiyy?ti t?r?find?n birm?nal? qar??lanmasa da, bu d?yi?ikliyin ?agirdl?rin olimpiadalara mara??n? art?raca?? ?übh? do?urmur. Haz?rda T?hsil Nazirliyi h?mkar qurumlarla qaydalar üz?rind? çal???r. Nazirl?r Kabineti t?r?find?n t?sdiq olunduqdan sonra h?min qaydalar qüvv?y? min?c?k. Qaydalar?n 2018-2019-cu t?dris ilinin sonunad?k haz?r olaca?? v? növb?ti q?bul kampaniyas?nda t?tbiq edil?c?yi planla?d?r?l?r.

Beyn?lxalq qiym?tl?ndirm? t?dqiqatlar?nda i?tirak biz? ona gör? laz?md?r ki...

Son ill?rd? Az?rbaycan?n beyn?lxalq qiym?tl?ndirm? t?dqiqatlar?nda i?tirak? v? n?tic?l?ri t?dric?n yax??la??b. Ölk?miz PIRLS 2016 qiym?tl?ndirm?sinin ?sas m?rh?l?sind? i?tirak edib v? n?tic?l?r? gör? az?rbaycanl? ?agirdl?rin 2016-c? ild? oxu bacar?qlar? 2011-ci ilin müvafiq göst?ricisi il? müqayis?d? 462 baldan 472 bala yüks?lib. Ölk? üzr? son 5 ild? “mük?mm?l” v? “yüks?k” s?viyy?y? uy?un n?tic? göst?rmi? ibtidai sinif ?agirdl?rinin say? 2 d?f? art?b.

Bu qiym?tl?ndirm? kurikulumun keyfiyy?tinin yax??la?d???n?n mübahis?siz göst?ricisidir. Oxu qiym?tl?ndirm?sinin 2016-c? il n?tic?l?rin? istinad ets?k, IV sinif ?agirdl?rinin oxu qabiliyy?tinin yax??la?d???n? görürük. Bel? ki, 2011 v? 2016-c? ill?rin n?tic?l?rinin müqayis?sind?n bu, aç?q görünür. 2011-ci ild? ?vv?lki m?zmunla oxuyan u?aqlar 2016-c? ild? yeni kurikulumla oxuyan u?aqlardan f?rql?nib. Mü?ahid? v? t?hlill?r göst?rib ki, yeni kuriklum t?hsild? h?r hans? deqradasiyaya s?b?b olmay?b. N?tic? etibar? il? 2016-c? ild? mük?mm?l n?tic? göst?r?n IV

sinif ?agirdl?rinin say? 2011-ci ill? müqayis?d? iki d?f? artaraq 9 faizd?n 18 faiz?d?k yüks?lib. A?a?? n?tic? göst?r?n u?aqlar?n say? is? 10 faiz azal?b. Bel? t?hlill?r 2008-ci ild?n t?tbiq edil?n kurikulumun u?urlu olmas? bar?d? fikir söyl?m?y? ?sas verir.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov da hesab edir ki, çox vacib göst?ricil?rd?n biri beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirakd?r:

"B?zi beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?l?rd? mövqeyimiz o q?d?r d? u?urlu görünm?y? bil?r. Ancaq m?hdud sayda dövl?tl?rin i?tirak etdiyi h?min qiym?tl?ndirm?l?rd? i?tirak c?sar?t t?l?b edir. Hesab edirik ki, göst?ricil?rimizin arzular?m?z? ?ks etdirm?m?si bizim orada i?tirakdan imtina etm?yimiz? ?sas ola bilm?z. Çünki burada göst?ricil?r yox, n?tic?l?rin t?hlili ön?mlidir. H?d?fimiz odur ki, beyn?lxalq qiym?tl?ndirm?d? i?tirak ed?k v? h?r d?f? öz n?tic?l?rimizi yax??la?d?raq".

Yeni t?dris plan? il? t?mayül sinifl?r

T?mayüll??m? ümumi orta m?kt?bin orta t?hsil s?viyy?sini, y?ni IX sinfi bitir?n ?agirdl?rin t?snifat? - mara??na, potensial?na, h?r hans? f?nn üzr? u?urlu n?tic?l?rin? gör? seçilm?sidir. Daha ayd?n des?k, m?kt?blil?r icbari t?hsil dövründ? bütün f?nl?r üzr? z?ruri minimum bilikl?r? yiy?l?nmi? hesab olunur. Növb?ti t?hsil pill?sind? onlar yaln?z maraq göst?rdikl?ri f?nl?r üzr? mövcud bilikl?rini d?rinl??dirirl?r. Ona gör? d? bu m?rh?l?d? onlar?n istedad?, bilik v? bacar?qlar? ?sas götürülür.

Qeyd ed?k ki, bu ild?n b?zi seçilmi? m?kt?bl?rd? 7-ci sinifd?n t?mayüll?r formala??b. H?min sinifl?r üzr? t?dris planlar? haz?rlan?b.

Ümumiyy?tl?, xat?rlaq ki , u?aqlar?n istedad?na, mara??na v? s. gör? t?snifat? t?crüb?si ill?r ?vv?l d? olub. M?s?l?n, öt?n ?srin 70-ci ill?rind?n ba?layaraq, ayr?-ayr? f?nl?r üzr? t?mayüllü sinifl?r t??kil olunub. Uzun ill?r texniki v? ya humanitar, h?tta ayr?-ayr? xarici dill?rin d?rind?n m?nims?nilm?si t?crüb?si mövcud olub. Üst?lik, özünü do?rultdu?undan böyük etimad da qazan?b. Sonrak? ill?rd? h?tta t?mayüllü m?kt?bl?r d? t??kil olunub. Riyaziyyat, kimya-biologiya v? ba?qa f?nl?r üzr? komplektl???n v? u?ur qazanaraq son ill?r? q?d?r f?aliyy?tini davam etdir?n liseyl?rin say? az deyil. Bu proses zaman?nda yax?? n?tic? verib v? özünü daha çox ali m?kt?bl?r? q?bulun n?tic?l?rind? göst?rib.

Qeyd etm?liyik ki, indiki t?mayüll??m?nin ?n?n?vid?n f?rqi çoxdur. ?sas f?rq ondad?r ki, ?vv?ll?r t?mayüllü sinif v? ya m?kt?bl?rd? bütün f?nl?r t?dris olunurdu. Müasir t?mayüll??m?nin t?tbiqind? is? tamamil? yeni t?dris plan? ?sas götürülür v? bu, ?n?n?vi t?dris plan?ndan 50 faiz azd?r.

Bel?likl?, yeni t?dris plan? il? 2015-2016-c? t?dris ilind? 58 m?kt?bd? 176 sinif komplektind? 3700, 2016-2017-ci t?dris ilind? 182 m?kt?bd? 324 sinifd? 7268, 2017-2018-ci ild? 722 m?kt?bd? 1206 sinifd? 27005 ?agird t?mayüll?r üzr? t?hsil? c?lb olunub. N?tic?d? t?mayüll??m? üzr? m?kt?b say? 6 sinif v? ?agird say? is? 4 d?f? art?b.

Pe?? t?hsilind? m?zmunun formala?mas? ba?a çat?r

T?hsilin inki?af?ndan dan??ark?n pe?? t?hsili ayr?ca diqq?td? saxlan?lmal?d?r. Apar?lan islahatlar n?tic?sind? pe?? t?hsilin? maraq ild?n-il? art?r.

?m?k bazar?n?n t?l?bat? n?z?r? al?naraq, t?snifata 20-d?n çox yeni ixtisas ?lav? edilib. Pe?? t?hsilinin m?zmununun yenil??dirilm?si istiqam?tind? beyn?lxalq t??kilatlarla 81 ixtisas üzr? n?tic?yönümlü, modul strukturlu t?hsil proqramlar? (kurikulumlar), 51 modul t?dris v?saiti, 55 yeni d?rslik haz?rlan?b, 78 modul d?rslik is?

haz?rlanmaqdad?r.

Pe?? t?hsili sah?sind? qar??ya qoyulan h?d?fl?ri t?hsil naziri Ceyhun Bayramov d?y?rl?ndir?rk?n deyib ki, t?dris olunan ixtisaslarla ba?l? yeni kurikulumlar?n, zaman?n t?l?bin? uy?un m?zmunun formala?mas? yax?n ill?r ?rzind? ba?a çatmal?d?r: "Pe?? t?hsili sah?sind? d? mü?lliml?rin diaqnostik qiym?tl?ndirm?sin? v? yeni ?m?khaqq? sisteminin t?tbiqin? art?q ba?lan?l?b. Yeni n?sil pe?? t?hsil mü?ssis?l?ri ??b?k?sinin ?h?miyy?tli ??kild? geni?l?nm?sinin ?ahidi olaca??q".

Bel?likl?, Strategiya haz?rlanark?n onun u?urla h?yata keçirilm?sinin ?sas ??rti olaraq, m?qs?di v? m?zmunu haqq?nda ayd?n t?s?vvürün yarad?lmas?, ictimai d?st?k qazanmas? v? realla?mas?n? t?min ed?n effektiv icra mexanizminin formala?d?r?lmas? hesab olunurdu. 5 il sonrak? n?tic?l?r göst?rir ki, bu ??rtl?r yerin? yetirilir. Böyük ictimai d?st?k qazanan t?hsilin yol x?rit?si m?hz effektiv icra mexanizmi say?sind? h?d?fl?rin? çat?r.

"Az?rbaycan mü?llimi" q?zeti